

Baarle-Nassau
Baarle-Hertog

Perspectiefnota 2024

datum: 20 juni 2023

Zaaknummer: 1033435

Gemeente Baarle-Nassau
Postbus 105
5110 AC Baarle-Nassau

Telefoonnummer 013-5075200
Email: info@baarle-nassau.nl
website: www.baarle-nassau.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord perspectiefnota 2024	5
Inleiding.....	7
Leeswijzer	9
Financieel Perspectief.....	11
Financieel Perspectief toelichting.....	13
Woonlasten	15
Stelposten kredieten/investeringen.....	17
Uitgangspunten financieel beleid.....	19

Voorwoord perspectiefnota 2024

Voor u ligt de perspectiefnota 2024-2027. De perspectiefnota 2024 is de eerste stap die we zetten in de voorbereiding op de meerjarenbegroting 2024-2027. Deze meerjarenbegroting behandelt uw gemeenteraad in het najaar van 2023. In de perspectiefnota staat vooral onze financiële positie centraal. We geven aan voor welke ontwikkelingen we aandacht moeten hebben in de komende periode. We zetten vooral in op het realiseren van de reeds eerder omarmde ambities, zoals deze ook in het coalitieakkoord zijn benoemd. In deze perspectiefnota zijn geen extra wensen toegevoegd aan de reeds bestaande lijst van te realiseren doelen.

Forse korting op de Rijksuitkering

Vanaf 1 januari 2023 krijgt de gemeente minder geld van het Rijk door veranderingen in de financieringsmethode. De extra uitkering die we kregen vanwege onze bijzondere enclave-situatie, in 2022 nog € 542.000, is gestopt en zijn we een nadeelgemeente bij de herijking van het gemeentefonds. Ook worden gemeenten geconfronteerd met stijgende loonkosten en prijzen die niet volledig worden gecompenseerd in de recent ontvangen Meicirculaire. Dit creëert een grote uitdaging om de begroting structureel sluitend te maken.

Onzeker financieel perspectief

Daarbij komt dat we in onzekerheid blijven over de hoogte van de uitkering van het Rijk. Verandert er niets aan de voorgenomen nieuwe financieringssysteem van het Rijk, dan leveren we hierop fors in vanaf 2026. Het is op dit moment nog onduidelijk of en in hoeverre het Rijk gemeenten hierin tegemoet zal komen. Het college van Baarle-Nassau stelt voor om samen met de gemeenteraad een proces op te starten om tot een duurzame positionering van de gemeente te komen, met een financieel perspectief dat op lange termijn houdbaar is.

Sociale, groene en gezonde gemeente

Belangrijke speerpunten uit het coalitieakkoord blijven onverminderd van kracht. We gaan door met de uitvoering van het Masterplan Centrum, het handhaven van een hoog voorzieningsniveau en het streven naar een sociale, groene en gezonde gemeente.

ABG-samenwerking

Om onze ambities waar te maken, hebben we een krachtige ambtelijke organisatie nodig. Dit vereist investeringen in de ABG-samenwerking en de ABG-organisatie, die dagelijks zorgt voor de dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Hierbij blijven we ons committeren aan de afspraken rondom de realisatie van de centrale huisvesting.

Meer inkomsten te genereren

Om de begroting voor 2024 sluitend te maken, moeten we ingrijpende keuzes maken. Om de stijgende lasten te kunnen dekken en de genoemde ambities waar te maken, moeten we met name maatregelen nemen om meer inkomsten te genereren. In deze Perspectiefnota stellen we een forse lastenverhoging in het vooruitzicht. Deze ingrijpende keuze vinden wij verantwoord omdat de woonlasten niet hoger zullen komen dan in vergelijkbare gemeenten. Met als enig doel om voor iedereen de vele mooie voorzieningen in onze gemeente Baarle-Nassau te borgen!

Inleiding

Voor u ligt de Perspectiefnota voor de periode 2024 tot en met 2027. De perspectiefnota is een product uit de P&C-cyclus dat zich richt op de toekomst. In de perspectiefnota presenteren we de ontwikkelingen die we als gemeente op ons af zien komen - en die we zelf willen inzetten -, met de eventuele financiële consequenties daarvan. De perspectiefnota geeft daarmee richting aan de programmabegroting en de financiële beleidsuitgangspunten die daarbij gehanteerd worden.

Presentatie van het beleidsperspectief en het financiële beeld

De perspectiefnota 2024-2027 presenteert het beleidsperspectief en het financiële beeld voor 2024 en de volgende jaren. In financiële zin start de perspectiefnota met de saldi van de meerjarenbegroting, zoals deze zijn opgenomen in de 1e turap 2023. Op deze manier worden ook de structurele financiële effecten vanuit 2022 en 2023 meegenomen in het uiteindelijke financieel beeld voor de periode 2024-2027.

Omschrijving (afronding op € 100)	2024	V/N	2025	V/N	2026	V/N	2027	V/N
Saldo 1e Turap 2023	-483.500	N	-389.700	N	-656.100	N	-871.500	N
PPN 2024	558.600	V	536.700	V	822.900	V	498.500	V
Voorlopig saldo (meerjaren)perspectief	75.100	V	147.000	V	166.800	V	-373.000	N

Perspectiefnota is de basis voor de programmabegroting

De perspectiefnota vormt de basis voor het samenstellen van de programmabegroting 2024 - 2027. Het zwaartepunt van de nota ligt bij de beleidsinhoudelijke voorstellen aangevuld met een financiële onderbouwing. Onderstaande items worden toegelicht in de paragraaf "Financieel Perspectief toelichting".

Besluitvormingsproces van perspectiefnota naar programmabegroting

De inhoudelijke voorstellen en het financieel perspectief dat is opgenomen in de perspectiefnota, bieden de raad handvatten om nader richting te geven en aandacht voor specifieke onderwerpen te vragen. Daarnaast zullen er een aantal keuzes gemaakt moeten worden, die leiden tot een structureel sluitende exploitatie voor 2027 en verder.

Het college stelt de programmabegroting 2024 - 2027 medio september op en de verzending aan de raad is voorzien op 10 oktober. In de raadsvergadering van 8 november vindt dan de besluitvorming door de raad plaats.

Leeswijzer

We starten met het financieel perspectief. Daarin geven we eerst een financiële samenvatting van de meerjarenraming 2024-2027, waarbij we op basis van de saldi van de 1e turap 2023 toewerken naar de nieuwe saldi van de meerjarenraming 2024-2027.

Daarna gaan we in op de gemelde financiële effecten. Per afwijking geven wij een korte samenvatting.

Financieel Perspectief

Meerjarenraming 2024-2027

Hieronder is het financieel perspectief 2024-2027 van de gemeente Baarle-Nassau weergegeven.

Onderdeel	Bedragen x € 1/- = nadelig			
	2024	2025	2026	2027
A. Saldi vanuit de meerjarenbegroting 2023-2026 inclusief alle wijzigingen t/m 1e turap 2023	-483.457	-389.685	-656.081	-871.534
B. Effecten Perspectiefnota 2024	558.600	536.700	822.900	498.500
MEERJARENRAMING 2024-2027	75.143	147.015	166.819	-373.034

A. Saldo meerjarenbegroting 2023-2026

Dit betreft de saldi van de jaarschijven 2024-2027 vanuit de meerjarenbegroting 2023-2026 inclusief alle financiële wijzigingen zoals die zijn opgenomen in de 1e turap 2023.

B. Effecten perspectiefnota 2024

In onderstaande tabel zijn de wensen opgenomen die nog niet voorzien waren in de begroting 2023. In het vervolg van deze nota worden de posten uitgebreid toegelicht.

nr.	Prog.	Omschrijving	Bedragen x € 1/- = nadelig			
			2024	2025	2026	2027
1.	0	Verplicht instellen rekenkamer	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
2.	2	Besparing elektriciteitskosten openbare verlichting		6.000	6.000	6.000
	2	Aanpassen openbare verlichting		-51.800	-51.000	-50.300
3.	9A	Extra verhoging belastingen	563.600	587.500	672.900	760.800
4.	9B	Doorschuiven nieuwbouw centrale huisvesting ABG			200.000	
	9B	Financieel risico herbestemming gemeentehuis				-213.000
TOTAAL			558.600	536.700	822.900	498.500

Financieel Perspectief toelichting

Toelichting onderdeel B "Effecten perspectiefnota 2024"

1. Verplicht instellen rekenkamer

Volgens de nieuwe wet moet elke gemeente een onafhankelijke rekenkamer hebben om de controlerende en kaderstellende taken van de gemeenteraad te ondersteunen. Dankzij de adviezen van die rekenkamers kunnen raden controleren of het gevoerde beleid en het bestuur kostenefficiënt, effectief en volgens de regels gebeurt.

Door nu strengere regels te stellen aan de rekenkamers, hoopt het kabinet de werking van de instanties te versterken. Tot nu toe konden gemeenten nog kiezen uit een onafhankelijke rekenkamer of het instellen van een rekenkamerfunctie waarin raadsleden het rekenkamerwerk overnamen. Dat laatste mag niet meer.

Gemeenten mogen ervoor kiezen om alleen een rekenkamer in te richten, of deze op te richten samen met andere gemeenten.

2. Aanpassen openbare verlichting

Van alle armaturen (1.373 stuks) in de gemeente Baarle-Nassau is reeds 47% uitgevoerd in een energiezuinige LED variant. 737 armaturen moeten nog vervangen worden door LED.

Het merendeel van deze 737 armaturen heeft PL en TL lampen (564 stuks). De Europese commissie heeft Richtlijn 2011/65/EU aangepast. Concreet betekent dit dat er vanaf 24 februari 2023 geen PL en TL lampen meer geproduceerd mogen worden in Europa en/of geïmporteerd vanuit het buitenland. We kunnen het vervangen van deze armaturen dus niet heel lang meer uitstellen. De benodigde investering om alle 737 conventionele armaturen te vervangen door een LED variant is ongeveer € 477.000.

Op basis van de areaaldata zijn er 487 lichtmasten die ouder zijn dan de technische levensduur van 40 jaar. De vervangingswaarde hiervan is € 368.000.

3. Extra verhoging toeristenbelasting, forensenbelasting en onroerende zaakbelasting

In de huidige meerjarenbegroting 2023-2026 is rekening gehouden met onderstaande percentages voor wat betreft de stijging van de opbrengsten.

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Onroerende zaakbelasting	3,0%	3,0%	0%	0%
Forensenbelasting	1,5%	1,5%	0%	0%
Toeristenbelasting	1,5%	1,5%	0%	0%
Reclamebelasting	1,5%	1,5%	0%	0%
Precariobelasting	1,5%	1,5%	0%	0%

Het college stelt voor deze percentages voor alle belastingen gelijk te trekken en voor de gehele meerjarenbegroting 2024-2027 een reguliere tariefsverhoging van 3% door te voeren.

De komende jaren wordt de gemeente geconfronteerd met hoge uitgaven die niet altijd volledig gecompenseerd worden door het Rijk. Het betreft hier onder andere investeringen in de infrastructuur (centrumplan), de relatief hoge uitgaven binnen de jeugdzorg en de hogere bijdrage aan de ABG (mede door loon- en prijsinflatie). Daarnaast is met ingang van 2023 ook de extra eenmalige uitkering van het Rijk i.v.m. de enclavesituatie, komen te vervallen. Er komt dan ook

steeds meer spanning te staan op de verhouding tussen de exploitatielasten in combinatie met het hoge voorzieningenniveau enerzijds en de relatief lage belastingopbrengsten anderzijds. Daarom ziet het college zich genoodzaakt om voor bovengenoemde belastingen, exclusief de toeristenbelasting, in 2024 een extra belastingverhoging door te voeren van 25% (bovenop de reguliere verhoging van 3%). Voor de toeristenbelasting stelt het college voor om deze meer in overeenstemming te brengen met het landelijk gemiddelde tarief (€ 2,00) en het tarief van de omliggende gemeenten. Dit betekent een extra tariefsverhoging van (48%) (bovenop de reguliere verhoging van 3%).

Omschrijving	2024	%	2025	%	2026	%	2027	%
Opbrengst OZB gebruikers niet-woningen	66.800	28,0%	68.800	3,0%	79.400	3,0%	90.200	3,0%
Opbrengst OZB eigenaren niet-woningen	110.200	28,0%	113.500	3,0%	130.800	3,0%	148.700	3,0%
Opbrengst OZB eigenaren woningen	245.100	28,0%	252.500	3,0%	291.200	3,0%	331.000	3,0%
Forensenbelasting	84.800	28,0%	92.200	3,0%	104.900	3,0%	118.000	3,0%
Toeristenbelasting	43.600	51,0%	46.200	3,0%	50.300	3,0%	54.500	3,0%
Reclamebelasting	10.700	28,0%	11.600	3,0%	13.200	3,0%	14.900	3,0%
Precariobelasting	2.400	28,0%	2.700	3,0%	3.100	3,0%	3.500	3,0%
	563.600		587.500		672.900		760.800	

4. Huisvesting

Uitstel centrale huisvesting ABG-organisatie

Ingebruikname van de nieuwbouw per 1 januari 2026 blijkt toch niet haalbaar. De bouw van de nieuwe huisvesting loopt door t/m mei 2026. De extra lasten die al in de huidige meerjarenraming 2023-2026 zijn opgenomen, worden daarom met één jaar doorgeschoven.

Financieel risico herbestemming gemeentehuis

Wanneer de centrale huisvesting t.b.v. de ABG-organisatie gereed is, komen de volledige exploitatielasten van het huidige gemeentehuis ten laste van de exploitatiebegroting van Baarle-Nassau. Om de exploitatielasten voor de gemeente te verlagen, zal aan het deel van het gemeentehuis dat in de nieuwe situatie niet meer gebruikt zal worden, een nieuwe bestemming gegeven moeten worden. De mogelijkheden hiervoor worden op dit moment onderzocht. Mocht de gemeente hier niet in slagen, dan blijven de volledige exploitatielasten voor rekening van de gemeente. Het maximale risico hiervan bedraagt € 213.000.

Woonlasten

Het uitgangspunt voor de berekening van de lokale lastendruk zijn de lasten: onroerende zaakbelasting (OZB), afvalstoffenheffing en rioolheffing voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden. Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de woonlasten weer voor de jaren 2022-2024.

Woonlasten (mph met eigen woning)	2022	2023	2024
Onroerende zaakbelasting	€ 361	€ 368	€ 467
Afvalstoffenheffing	€ 266	€ 271	€ 276
Rioolheffing	€ 183	€ 191	€ 200
Totale woonlasten	€ 810	€ 830	€ 943
Stijging (absoluut)	€ 70	€ 20	€ 113
Stijging (relatief)	9,5%	2,5%	13,6%

De OZB-opbrengsten nemen in 2024 met 28% toe op basis van hetgeen in deze PPN is opgenomen. Omdat ook sprake is van enige areaalontwikkeling stijgt de gemiddelde ozb-aanslag met ongeveer 27%.

De afvalstoffenheffing wordt in 2024 verhoogd met 2% (absoluut: € 5). De rioolheffing wordt in 2024 verhoogd met 4,5% (absoluut: € 9). De gemiddelde woonlasten stijgen in 2024 met 13,6%.

Woonlasten in een breder perspectief

Op de ranglijst van goedkoopste gemeenten, die jaarlijks gepubliceerd wordt door het Coelo, staat de gemeente Baarle-Nassau in 2023 op plaats 40 (van de 342 gemeenten). Daarmee behoort Baarle-Nassau voor wat betreft de woonlasten tot de 12% goedkoopste gemeenten in Nederland. Wanneer de ozb in 2024 met 28% verhoogd wordt nemen de woonlasten uiteraard fors toe. Naar verwachting komen de woonlasten daarmee iets onder het gemiddelde niveau in Nederland (€ 962; prijspeil begroting 2023).

Stelposten kredieten/investeringen

De afschrijvingslasten, op basis van het geactualiseerde investeringsplan 2023-2027 (zie 1e turap 2023), nemen wij op in de meerjarenbegroting 2024-2027. Voor de afschrijvingslasten van nieuwe investeringen geldt dat hiervoor een stelpost wordt opgenomen in de begroting. Pas op het moment dat de raad het krediet daadwerkelijk beschikbaar stelt, op basis van een apart raadsbesluit, wordt de stelpost ingezet als dekking voor de afschrijvingslasten.

In het geactualiseerde investeringsplan 2024-2027 zijn onderstaande nieuwe investeringen opgenomen.

- Aanpassen openbare verlichting (armaturen) € 477.000
- Aanpassen openbare verlichting (masten) € 368.000

Uitgangspunten financieel beleid

1. Weerstandsvermogen

Wij hanteren de norm "ruim voldoende" (ratio 1,4-2,0).

Deze ratio wordt als volgt berekend:

$$\text{Ratio Weerstands Vermogen} = \frac{\text{Beschikbare Weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde Weerstandscapaciteit}} = x,x$$

Waarderingcijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x ≤ 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

2. **Aantal inwoners 2023:** 7.075 (per 1 januari 2023)

3. **Woningvoorraad 2020:** 2.875 (koopwoningen 2.030, corporatiewoningen 330, particuliere huurwoningen 515)

4. Bijdrage ABG

De bijdrage aan de Gemeenschappelijke Regeling ABG is gebaseerd op de door het bestuur van de ABG vastgestelde meerjarenbegroting 2024-2027. In de meerjarenbegroting 2024-2027 van de ABG is rekening gehouden met onderstaande inflatiepercentages.

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
lonen	3,90%	3,80%	3,60%	3,60%
prijs	3,38%	3,38%	3,07%	3,07%

5. Kapitaallasten

- Voor nieuw aan te trekken langlopende geldleningen is het uitgangspunt dat deze worden aangetrokken per 1 januari tegen een rentepercentage van 3% (lineair 25 jaar).
- Voor nieuwe investeringen gelden de bepalingen (afschrijvingsmethode en -termijnen) zoals deze zijn opgenomen in de nota waardering en afschrijving vaste activa 2017.

6. Subsidies

In maart 2021 heeft de gemeenteraad het nieuwe subsidiebeleid vastgesteld. Het college heeft vervolgens de uitvoeringsregels uitgewerkt. Voor activiteitensubsidies wordt vanaf 2023 gewerkt met een subsidieplafond. De gemeenteraad stelt dit plafond vast als onderdeel van de gemeentebegroting.

7. Overige kosten

- Bijdragen aan een gemeenschappelijke regeling zijn geraamd op basis van de meerjarenbegroting van betreffende gemeenschappelijke regeling die door het bestuur is vastgesteld.
- Voor budgetten waar contractuele verplichtingen voor gelden zijn de ramingen hierop gebaseerd.
- In de budgetten is, voor zover bekend, rekening gehouden met autonome groei.
- Voor overige budgetten is alleen inflatiecorrectie toegepast voor zover dit noodzakelijk was.

8. Huren

- De te ontvangen huren van gebouwen worden jaarlijks verhoogd op basis van de prijsindex van het bruto binnenlands product (pbbp) zoals opgenomen in de meicrculaire (2024 > 3%).
- De te ontvangen huren van sportvelden worden jaarlijks verhoogd op basis van de prijsindex van het bruto binnenlands product (pbbp) zoals opgenomen in de meicrculaire (2024 > 3%).
- De te ontvangen huur voor het gebruik van de sportzaal door het voortgezet onderwijs wordt jaarlijks verhoogd op basis van de prijsindex van het bruto binnenlands product (pbbp) zoals opgenomen in de meicrculaire (2024 > 3%).

9. Tarieven binnensportaccommodaties

De tarieven voor het gebruik van de sportzaal in de Uilenpoort door particulieren, verenigingen etc. worden jaarlijks verhoogd op basis van de prijsindex van het bruto binnenlands product (pbbp) zoals opgenomen in de meicrculaire (2024 > 3%).

10. Sportaccommodaties

Het college wil de zelfwerkzaamheid bij verenigingen bevorderen met als doel de kostendekkenheid van de accommodaties te verhogen.

11. Belastingen

Aanpassingen van de tarieven worden middels een voorstel afzonderlijk aan de raad voorgelegd. De geraamde belastingopbrengsten nemen toe met onderstaande percentages.

Soort belasting	Verhoging 2024
Onroerende zaakbelasting	28%
Forensenbelasting	28%
Toeristenbelasting	51%
Precariobelasting	28%
Reclamebelasting	28%

12. Leges en heffingen

Aanpassingen van de tarieven worden middels een voorstel afzonderlijk aan de raad voorgelegd.

Soort leges en heffingen	Verhoging 2024
Rioolheffing	4,5%
Afvalstoffenheffing	2%
Leges producten burgerzaken (pbbp)	3%
Marktgeden (pbbp)	3%
Inschrijfgelden kermis (pbbp)	3%
Leges principeverzoeken (pbbp)	3%
Leges omgevingsvergunningen (pbbp)	3%
Overige leges (pbbp)	3%

13. Algemene uitkering uit het gemeentefonds

- In de primitieve ramingen van de begroting 2024 en het meerjarenperspectief 2025 t/m 2027 is rekening gehouden met de cijfers uit de meicirculaire gemeentefonds 2023.
- Ter compensatie van de inflatie, wordt voor de jaren 2025 tot en met 2027 een stelpost opgenomen aan de lastenkant van de begroting.

14. Reserves

Voor de algemene reserves en bestemmingsreserves gelden de regels zoals die zijn opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV), de nota reserves en voorzieningen en de Financiële verordening gemeente Baarle-Nassau 2017. Hiervan mag niet worden afgeweken.

15. Voorzieningen

Uit het oogpunt van rechtmatigheid en het BBV moeten alle bestedingen ten laste van voorzieningen zo nauwkeurig mogelijk worden geraamd. Hiervoor zijn bestedingsplannen ter onderbouwing noodzakelijk. In geval een bestedingsplan ontbreekt of een raming niet of moeilijk is te geven, moet tenminste een schatting worden gemaakt. In een later stadium kan dan alsnog worden gezorgd voor de noodzakelijke onderbouwing.

16. Onvoorzien

Voor onvoorzien uitgaven (incidenteel en structureel) wordt een stelpost opgenomen van € 27.700.

17. Overhead

De overhead wordt op een consistente wijze toegerekend aan de taakvelden. De verdeling is gebaseerd op het aantal uren dat in het verleden aan betreffende taakvelden is besteed.

